

Interview med Bjørn Nørgaard

af Peter Michael Hornung

Forholdet til historien

- *Bjørn Nørgaard. Du er kunstneren bag en af de største fremstillinger af Danmarkshistorien, der nogensinde er lavet, de sytten nye gobeliner til Riddersalen på Christiansborg Slot i København. Men hvad betyder Danmarkshistorien for dig? Og hvad kan en dansker i dag bruge sit lands historie til?*
- Det er historien, der giver folket retten til nationen og staten, hvor det tidligere var Gud, der gav kongen eller kejseren den legitime ret til at herske over, hvad han nu herskede over. Ud af den franske revolution og oplysningstiden kommer forestillingen om folket og folkets ret til magt over nationen, hvor folket udøver sin magt i forskellige udgaver af demokratiske organisationer.
- Derfor er historien forudsætningen for hele den demokratiske konstruktion, som vi i dag opfatter som den bedste af de forhåndenværende styreprincipper.
- Historien skal man have og forstå som forudsætningen for det samfund, vi har. Samtidig skal vi udøve en kritik af historien ud fra, at den ikke er udtryk for den dybere sandhed, men er nogle billed- og begivenhedskonstruktioner, som vi selv laver og så projicerer bagud i tiden. Det er med til at give os en forståelse af os selv som personer og af de handlinger, som vi foretager os. Det er fuldstændigt, som når vi laver kunst eller videnskab eller litteratur. Man opfatter og føjer sig selv ind i Danmarkshistorien som en lille brik, men hvor man alligevel forstår sig selv og sine handlinger i sammenhæng med det lange forløb, som Danmarkshistorien udgør.
- Det er i høj grad os selv, der giver tingene de rammer og grænser, som gør, at vi nu er blevet til det landområde, der hedder Danmark. Men mange af de handlinger og begivenheder, vi refererer til, er foregået i et helt andet landområde end det, vi i dag kalder Danmark. Før 1864 udgjorde Holsten og Slesvig en meget stor del, en tredjedel, af riget. Tid-

ligere var de i dag svenske områder, Skåne, Halland og Blekinge, gamle danske lande, og vi havde sammenhæng med Norge. Det vil sige, at mange af de heltebedrifter, som vi i dag omtaler som store begivenheder i Danmarkshistorien, er foregået i et multinationalt rige, som har strakt sig fra Grønland og helt op i Nordnorge og ned til Hamburg. Og mange af de danske helte, vi bryster os af, har været både nordmænd, islændinge, tyskere osv.

Det betyder ikke, at man skal opløse begrebet Danmarkshistorie, men det betyder, at vi skal bruge historien og forstå den og lade den udvikle sig i takt med den erkendelse, vi i nutiden opnår af politiske begivenheder og den økonomiske virkelighed, der er omkring os.

Jeg tror, at vi kan bruge historien til at blive hele mennesker, der forstår os selv som en del af et langt og stort fællesskab. På det overordnede plan tror jeg, at når vi går ind i en stærkere samarbejdsituation med de øvrige lande i Europa, og i øvrigt også globalt, vil vi gøre det ud fra nogle idealer om, hvordan menneske og samfund hænger sammen. Dermed vil vi matche de øvrige lande, og det giver os en styrke og en vægt, der rækker langt ud over landets geografiske størrelse og økonomiske magt.

Uden historien vil man få en afstumpet opfattelse af sig selv som person. Det vigtige er, at man viser respekt for andres historie og er stolt over sin egen historie med en bevidsthed om det relative, der ligger i historieopfattelsen. Med alle de forbehold, tror jeg, at Danmarkshistorien er en overordentligt væsentlig og levedygtig ting, også i en global, digital fremtid. En af de ting, vi kan lære af det bureaukratiske, kommunistiske projekt i Østeuropa, er, at undertrykker man historie, nationalfølelse og religion, så vil alle de værste sider af netop disse dele føre til de groteske forvrængede ting, der sker i flere af de gamle sovjetrepublikker, og især i det tidligere Jugoslavien.

■ *Der er i dag mange unge, der næsten ikke har haft historie i skolen. Hvor-
dan formidler man Danmarkshistorien til dem?*

■ Gobelinerne er ved hele deres billedfremstilling, og ved at de i høj grad tager de helt banale historiske situationer og personer med, netop henvendt til den generation, som er blevet forholdsvis historien. Denne generation har ikke haft det store privilegium at være opvokset med en klar bevidsthed om Danmarkshistorien og har ikke læst og elsket den - som jeg har. Jeg håber, at gobelinerne kan være med til, ikke i detaljer, men alligevel som billeder, at sprede begejstring og give dem lyst til selv at gå videre og læse nogle af de fremragende fortællinger, der ligger i historiebøger og i danske forfatters tolkning af historiske personer igennem tiden.

Det at kende historien gør, at man i langt højere grad kan læse nogle af vore klassiske forfattere, som f.eks. Martin A. Hansen, Herman Bang, St. St. Blicher osv. Mange af disse forfatterskaber forudsætter ikke kendskab til historien, men de bliver langt rigere af, at man kender det fælles historiske arvegodt, vi har som danske.

Den anden grund til, at jeg sagde ja til opgaven, er netop for de unges skyld, både nu og her og for fremtiden. Når vi går ind i et større europæisk og globalt samarbejde, med global økonomi, nye medier, Internet og Fanden og hans pumpestok, så taber grænserne deres betydning. Fjernsynet er et af de tidligste og kedeligste eksempler på, at man ikke kan bremse TV-kanaler ved hjælp af en national grænse.

Alt dette gør, at nationalstaten får en anden men ikke nødvendigvis en ringere betydning, end den havde tidligere. Det bliver i højere grad de kulturelle og ikke-materielle kvaliteter, vi kommer til at diskutere i det område, som vi i mange århundreder har forstået som dansk.

Man kan sige, at gobelinerne næsten er Danmarkshistorie, for der bliver lukket og sluttet for nationalstaten. Men samtidig er de en klar præcisering af, at der i det danske sprog og de danske fortællinger ligger en skat og nogle værdier, som er umistelige. Værdier, som det ville være et stort tab ikke at kunne bære med os ind i en ny global og digital fremtid.